

In de schijnwerper: Maatwerk door actietafels in Roermond

De actietafels Roermond hebben als doel thuiszittende en/of kwetsbare jongeren weer terug te leiden in een onderwijssetting of de uitstroom naar arbeid of dagbesteding mogelijk te maken. Aan de actietafels wordt per situatie gekeken wat voor de betreffende jongere een passende vorm van ondersteuning (arrangement) is. Daarnaast is ook het monitoren, het maken van trendanalyses en het formuleren van beleidsadviezen voor de organisaties en bestuurders een belangrijke taak. Op die manier wil men de verbinding tussen alle niveaus waarborgen.

Aan tafel zitten twee bevlogen betrokkenen bij de Actietafels. Het zijn Esther Giesberts, beleidsmedewerker VSV/coördinator kwetsbare jongeren en Ron Mennen, zorg coördinator VSO de Ortolaan.

1. De oorsprong: waar het begon & de mijlpalen

Ron vertelt dat men rond 2011 het gevoel had veel 'vanuit eilandjes' te werken vanuit de verschillende instanties. De beperking hiervan werd vooral duidelijk aan de hand van een specifieke gebeurtenis. In die periode kwam namelijk een groep van circa 8 jongeren vanuit een gesloten setting in Zuid-Limburg terug naar hun gemeente, maar het voortgezet speciaal onderwijs had voor hen geen plek. De reguliere scholen had wel een OPDC (orthopedagogisch didactisch centrum) ingericht om de jongeren die vastliepen regulier, kortstondig op te vangen, maar zij hadden eigenlijk niet de expertise om deze specifieke leerlingen te begeleiden. Met als effect dat de jongeren vrij snel uitvielen en thuis kwamen te zitten. En dat viel extra op, omdat ze in hun vrije tijd in de stad problemen veroorzaakten.

Wim Kemp, toenmalig wethouder van onderwijs en arbeid, maakte er een speerpunt van. Hij heeft de betrokken partijen aan tafel geroepen met een appèl: "laten we dit met elkaar oplossen, financieel gezien regelen we het later wel". Daarmee was de facto de eerste Actietafel ontstaan, gericht op deze specifieke groep. Tegelijkertijd maakten de 8 betrokken leerlingen duidelijk dat zich waarschijnlijk nog meer jongeren 'onder de radar' bevonden. Daarmee ontstond de wens om 1) in beeld te krijgen wie die jongeren waren en 2) een plan uit te zetten waarmee ze weer terug zouden kunnen naar school. Uit de inventarisatie (samen met de collega's van leerplicht) kwamen uiteindelijk 65 jongeren naar voren die geen schoolinschrijving hadden.

Formatie van de actietafel

De Actietafel begon als bestuurlijk overleg, maar al heel snel werd duidelijk dat wanneer de bestuurders de thuiszitters bespraken, ze inhoudelijk vrij snel waren uitgepraat. Men stond immers in die rol op afstand van de jongeren. Daarom is besloten de Actietafel over te dragen aan de mensen uit het onderwijs en de jeugdhulpverlening - die de jongeren al kenden. Dit was ook het moment dat Ron als zorgcoördinator instapte.

De gemeenteraadsverkiezingen in 2014 vormden een spannend moment, omdat het de vraag was of het bestuurlijk overleg zou blijven bestaan. Tegelijkertijd merkten de initiatiefnemers ook dat het aantal thuiszitters was gedaald en dat de agendapunten voor het bestuurlijk overleg steeds minder in

aantal werden, omdat mensen in de uitvoering elkaar steeds beter vonden. Mede omdat het bestuur elkaar ook op andere momenten trof, is er toen besloten het bestuurlijk overleg op te heffen.

Actietafel kwetsbare jongeren van thuis naar werk

De daling van het aantal thuiszittende jongeren maakte het mogelijk om de blik te verbreden. Er bleek een specifieke doelgroep heel kwetsbaar als het gaat over de overgang van school naar werk. Deze doelgroep heeft toen een apart overleg gekregen met de partners die daarvoor aan tafel nodig zijn. Deze actietafel kwetsbare jongeren is operationeel geworden in augustus 2015. Beide actietafels maken gebruik van een applicatie waarin ze de jongeren volgen en vastleggen wat er is afgesproken, wie daar regie over houdt en hoe het met de jongere gaat. Daarnaast zijn er voor deze doelgroep ook klantmanagers 'werk' binnen de gemeente aangesteld die zich specialiseren in deze doelgroep. Zij worden het jongerenteam genoemd. Elke klantmanager is gekoppeld aan een RMC-consulent en elk duo hoort bij een school.

Signalering jongeren zonder startkwalificatie

De jongeren worden zowel preventief gesignaleerd als actief in kaart gebracht. Dit eerste gaat via de school. De school brengt leerlingen in kaart die binnenkort waarschijnlijk van school gaan omdat ze hun kwalificatie niet gaan halen en/of omdat ze binnenkort niet meer leerplichtig zijn, tenzij zij ze iets anders krijgen aangeboden. Samen met DUO en het RMC brengt de gemeente ook jongeren in kaart die geen startkwalificatie of werk van meer dan 12 uur in de week hebben *en* niet in beeld zijn bij het RMC of UWV. Deze jongeren ontvangen van de gemeente een brief met antwoordformulier om zicht te krijgen op wat zij doen. Jongeren die reageren kunnen vragen om ondersteuning in de begeleiding van school of werk. En als de casus niet vanzelfsprekend is op te lossen in de gevonden samenwerkingen dan wordt de jongere besproken op de actietafel. Jongeren die niet reageren krijgen een huisbezoek vanuit het RMC. Zo wordt de lijst van jongeren 'buiten beeld' snel een heel stuk korter.

Uitstroomoverleg

In het verlengde van de preventieve signalering wordt er in het speciaal onderwijs ook apart een kleine uitstroom Actietafel georganiseerd met partners in de overgang van school naar werk. Dat initiatief wordt uitgezet naar alle scholen voor praktijkonderwijs, VSO en Entree. Deze gesprekken vinden drie keer per jaar plaats, waarbij wordt gekeken: wie stroomt er uit? En - als er nog geen passende plek is - wat gaan we dan doen in dit jaar om de jongere aan een baan te helpen?

Pilot ontschotten en verbinden

Een andere uitdaging was dat bij jongeren die van school gingen met een bepaald arrangement, die ondersteuning niet ten alle tijde overgenomen kon worden door bijvoorbeeld WMO. Daarom starten we nu met een pilot ontschotten en verbinden. In deze pilot werken we vanuit een drietrapsraket waar we nog een stap inbouwen voor de actietafel kwetsbare jongeren en de uitstroomoverleggen. In deze stap maken we verbinding met met de ZAT/de expertise teams op school. Zodat we samen nog vroegtijdiger een integrale afweging kan maken in de ondersteuning als werk niet vanzelfsprekend is. Daardoor kan een traject ook voortgezet worden nadat een leerling van school is.

Jongeren hebben meer ondersteuning nodig

Omdat klantmanagers vaak maar een bepaalde tijd hebben per cliënt, is er voor deze groep een regionale Job Hunter ingesteld. De Job Hunter kan de jongere en de werkgever langduriger begeleiden - zowel in het voortraject als in de tijd na plaatsing. Men probeert de werkgevers actief te betrekken in het aanbieden van (leer-)werkplekken voor de jongeren en hier slim in te opereren. Bijvoorbeeld door te kijken naar social return voor organisaties die voor de gemeente werken. Men heeft hiervoor onder andere een convenant met de bouw. De jongeren die hier in een leerwerkplek aan de slag gaan hebben ook 24/7 een jobcoach waar ze op kunnen terugvallen.

Oggepikt

De Actietafels als aanpak om kwetsbare jongeren te ondersteunen is ook landelijk opgepikt. Zo is het initiatief getoond als succesvoorbeeld op de landelijke thuiszitters top en verscheen in 2017 het boek 'verrassend passend' waar ook de thuiszitterstafel wordt genoemd.

2. Succesfactoren: wat heeft geholpen?

Gezamenlijke urgentie voelen en vasthouden

Doordat er sprake was van een concreet probleem dat werd ervaren door alle verschillende partners ontstond zowel een gezamenlijke urgentie als een gezamenlijk commitment om iets voor deze jongeren te betekenen. Om deze urgentie vast te houden, blijft men groepen in kaart brengen (inventariseren) en zoeken naar de trends die zichtbaar worden, om zo telkens adequate ondersteuning te kunnen blijven bieden voor wie dat nodig heeft.

Momentum door landelijke veranderingen

De landelijke veranderingen met onder andere de participatiewet en de landelijke thuiszitters top zijn aangegrepen om de ontwikkelingen en initiatieven rondom de Actietafels verder uit te bouwen.

Jongere centraal en randvoorwaarden die dat moeilijk maken op afstand houden

In de actietafel staat de jongere helemaal centraal. De partners aan tafel hoeven zich alleen op hem/haar te focussen en niet op de randvoorwaarden. Om dit te bekrachtigen hebben de gemeente, onderwijs, de arbeidsmarktregio, het RMC, UWV en Keyport met **een convenant** 'kwetsbare jongeren' uitgesproken dat ze samen zorg willen dragen om *alle* kwetsbare jongeren op de best passende plek terecht te laten komen. Dit maakt het makkelijker om het thema onder de aandacht te houden en het gesprek steeds te richten op de beste keuzes voor jongeren. Ook is **een budget** beschikbaar gesteld vanuit VSV **voor maatwerk** waar niet direct financiering voor is. Bijvoorbeeld het aanschaffen van een fiets zodat een jongere naar stage kan. Dit helpt vooral psychologisch heel krachtig: je weet dat het er is en je er op terug kan vallen. Tegelijkertijd wordt er in de praktijk niet vaak een beroep op gedaan.

Regionaal werken

De actietafels zijn regionaal omdat jongeren op de scholen vaak ook uit de hele streek komen. Als een jongere uit een andere gemeente komt dan Roermond, dan sluit de betreffende gemeente aan bij de

actietafel. Daarin hebben de spelers ook afspraken gemaakt, zodat bijvoorbeeld de regels rond toepassing van de instrumenten over alle gemeentes gelijk zijn. Dat maakt het makkelijker om over gemeentegrenzen heen te werken.

3. Vervolgstappen: wensen en uitdagingen voor de toekomst

Het uitbouwen van gestarte initiatieven

Een eerste wens is het verder uitbouwen van de initiatieven die zijn gestart, telkens gevoed door de trends die men signaleert. Belangrijk daarbij is om deze initiatieven ook duidelijk zichtbaar te maken voor de jongere, ouders en organisaties. Zodat zij ook weten dat ze kunnen aankloppen voor ondersteuning.

Nog langer de jongeren ondersteunen

Ten tweede zou men nog langer de jongeren willen kunnen ondersteunen. Het lukt in Roermond steeds beter deze jongeren een warme overgang te bieden van school naar werk of dagbesteding maar op een gegeven moment stopt de begeleiding en ondersteuning. Tegelijkertijd blijft een deel van deze doelgroep de rest van hun leven kwetsbaar op alle leefdomeneinen. De wens van de betrokkenen zou zijn om het niet pas te horen als het niet meer goed gaat en een jongvolwassene ontslagen is, maar dat de werkgever al eerder contact zoekt, bij eerste signalen en men samen kan kijken naar een passende oplossing. Hierin helpt de wettelijke grondslag van het ministerie SZW om ook jongeren van 23-27 te mogen volgen heel sterk.

Verdere uitdagingen op het gebied van samenwerking en regio-indelingen

Uitdagingen zijn er ook. Er kwamen er twee naar voren:

- de samenwerking met België, Duitsland en Nederland voor jongeren die in het ene land wonen en in het andere land naar school gaan. Het blijkt dat jongeren hier nog niet altijd de adequate hulp krijgen. Daarom probeert men vanuit Roermond ook nauw in contact te blijven en te komen met de partners in de andere landen.
- de regio indelingen zijn ongelijk en dat speelt parten bij het maken van afspraken. Het samenwerkingsverband passend onderwijs heeft weer een andere regio dan de VSV-regio, de arbeidsmarktregio is anders, de veiligheidsregio is anders... Terwijl echt integraal samenwerken makkelijker wordt als die regio's gelijk zouden zijn.